

SYLLABUSI I LËNDËS “GRAFIKA KOMPJUTERIKE DHE PROCESIMI I IMAZHEVE”

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave Kompjuterike
Titulli i lëndës:	Grafika kompjuterike dhe procesimi i imazheve
Programi:	Dizajnimi i Softuerëve
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	2
Numri i orëve në javë:	2+2 (ligjërata dhe ushtrime)
Vlera në kredi – ECTS:	6 ECTS
Koha / lokacioni:	Të publikuara në web site të universitetit!
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Asoc. Dr. Ercan Canhasi
Të dhënat kontaktuese:	ercan.canhasi@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Ky kurs përfshin teknologjitë themelore për imazhin dixhital dhe paraqitjen video, analizën, përpunimin dhe komprimimin. Temat përfshijnë perceptimin e imazheve/videove dixhitale, mostrimin, kuantizimin optimal, transformimin, filtrimin, përpunimin multi-spektral, restaurimin, analizën, nxjerrjen e veçorive, transformimin morfologjik, kodimin e komprimimit të imazheve/videove (me & pa humbje), dhe aplikimet e fundit. Gjithashtu, do të kemi përvojë në aplikimin e zgjidhjeve analitike në aplikimet praktike duke përdorur veglën MATLAB.
Qëllimi i lëndës:	Ky kurs do të prezantojë teknologjitë themelore për imazhin dixhital dhe paraqitjen video, analizën, përpunimin dhe komprimimin (MPEG, JPEG etj) për studentët e nivelit më të lartë dhe të diplomuarit. Temat përfshijnë perceptimin e imazheve/videove dixhitale, mostrimin, kuantizimin optimal, transformimin, filtrimin, përpunimin multi-spektral, restaurimin, analizën, nxjerrjen e veçorive, transformimin morfologjik, kodimin e komprimimit të imazheve/videove (me & pa humbje), dhe aplikimet e fundit. Gjithashtu, do të kemi përvojë në aplikimin e zgjidhjeve analitike në aplikimet praktike duke përdorur veglën MATLAB.
Rezultatet e të nxënit:	Për përfundimin e suksesshëm të modulit, studentët do të jenë në gjendje të: <ul style="list-style-type: none"> • Kuptojnë dhe dallojnë në mes të parimeve kryesore dhe teknikave të fushave të Grafikës Kompjuterike dhe të Përpunimit Digjital të Imazhit. • Demonstrjnë të kuptuarit dhe kompetencën në zbatimin e këtyre parimeve. • Kuptojnë se si Grafika Kompjuterike dhe Përpunimi Digjital i Imazhit aplikohen në aplikime reale dhe moderne. • Implementojnë procedura të ndryshme të përpunimit të imazhit, siç janë mostrimi, kuantizimi optimal, transformimi, filtrimi, përpunimi multi spektral,

	restaurimi, analiza, nxjerrja e vetive, transformimi morfologjik, kodimi i komprimimit të imazhit/videos (me dhe pa humbje).		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	2	2
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	5	5
Ushtrime në terren	1	1	1
Kollokfiume, seminare	2	2	4
Detyra të shtëpisë	2	2	4
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	3	10	30
Përgatitja përfundimtare për provim	5	6	30
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	2	3	6
Projektet, prezantimet, etj	4	2	8
Totali			150 orë (6 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Lënda është kombinim i ligjëratave, diskutimeve, ushtrimeve numerike dhe laboratorike, ndërsa detyrat prezantohen nga asistenti në laborator.		
Metodologjia e vlerësimit:	<ul style="list-style-type: none"> • Vijueshmëria në ligjërata dhe ushtrime: 5% + 5%. • Projekti: 60% • Prezantimi i projektit: 30% • Ose provimi përfundimtar: 100%. 		
Literatura			
Literatura primare:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anil K. Jain, Fundamentals of Digital Image Processing, Prentice Hall. 2. William K. Pratt, Digital Image Processing, 3rd Edition, John Wiley, 2001. 3. Sonka, Hlavac and Boyle, Image Processing, Analysis, and Machine Vision, 3rd edition, CENGAGE-Engineering 4. Majid Rabbani and Paul Jones, Digital Image Compression Techniques, SPIE, 1991, ISBN: 0819406481 		
Literatura shtesë:	<ol style="list-style-type: none"> 5. Allen Gersho and Robert M. Gray, Vector Quantization and Signal Compression, Springer, 1991, ISBN: 0792391810. 		

Plani i dizajnuar i mësim:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Prezantimi i kursit dhe parakushtet	Hyrje në veglën softuerike Matlab
<i>Java e dytë:</i>	Bazat e imazhit digjital	Ushtrime laboratorike me veglën

		Matlab: Drita, Përshtatja dhe diskriminimi i shkëlqimit, pikselët, përshtatja e koordinuar, gjeometria e imazhit dhe projektioni i perspektivës.
<i>Java e tretë:</i>	Përpunimi i imazhit me ngjyrë dhe nivel-gri	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Filtrimi në domenin hapësinor, mostrimi dhe kuantizimi.
<i>Java e katërt:</i>	Përmirësimi i imazhit në domenin hapësinor	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Transformimi i intensitetit, tendosja e kontrastit, barazimi i histogramit, korrelacioni dhe konvolucioni, filtrat zbutës, filtrat mprehtës, gradientin dhe Laplasi.
<i>Java e pestë:</i>	Transformimi i imazhit dhe përmirësimi në domenin frekuencorë ((DFT, DCT, etj))	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Tranformimi Hotelling, Transformimi Fourie dhe vetitë, FFT (decimalizimi në frekuencë dhe decimalizimi në teknikat kohore), konvolucioni, korrelacioni, mostrimi mostrimi 2-D, transformimi kosinus diskretë, filtrimi në domenin frekuencor.
<i>Java e gjashtë:</i>	Filtrimi në domenin hapësinor	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Transformimi i intensitetit, tendosja e kontrastit, barazimi i histogramit, korrelacioni dhe konvolucioni.
<i>Java e shtatë:</i>	Prezantimi HW2, Aplikimi për video mbikëqyrje	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Filtrat zbutës, filtrat mprehtës, gradientin dhe Laplasi.
<i>Java e tetë:</i>	Testi i parë	Testi i parë në laborator
<i>Java e nëntë:</i>	Restaurimi i imazhit	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Korniza themelore, restaurimi interaktiv, deformimi i imazhit dhe transformimet gjeometrike, imazhi morfing, teknikat e restaurimit, karakterizimi i zhurmës, filtrat e restaurimit të zhurmës, filtrat adaptivë, linear, degradimet invariante të pozicionit, vlerësimi i funksioneve të degradimit, restaurimi nga projektionet.
<i>Java e dhjetë:</i>	Përpunimi morfologjik i imazhit	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Bazat, SE, erozioni, zgjerimi, zgjerimi, mbyllja, transformimi Hitose-Miss, detektimi i kufirit, mbushja e vrimave, komponentët e lidhura, ‘hull’ konveks, hollimi, trashja, skeleti, prerja, zgjerimi gjeodezik, erozioni, rindërtimi me zgjerim dhe erozion.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Komprimimi i imazhit i bazuar në valëza	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Zgjerimi i funksioneve, Analiza me

		shumë rezolucione, Funkcionet e shkallëzimit, Ekuacioni i rafinimit të MRA, zgjerimi i serive të valëzave, Transformimi i Diksretë Valëzor (DWT), Transformimi i vazhdueshëm i Valëzave.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Segmentimi i imazhit	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Transformimi i Valëzor i Shpejtë, Transformimi i valëzave 2-D, Kodimi JPEG-2000, Watermarking (Shenjëzimi Ujorë) i Imazhit Digjital.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Përshkruesit e imazhit	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Teknikat e bazuara në detektimin e kufirit, pika, detektimi i linjës, detektimi i skajeve, lidhja e skajeve, përpunimi lokal, përpunimi rajonal, transformimi i Hough, Kufiri (Thresholding), thresholding përsëritës.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Njohja e objektit	Ushtrime laboratorike me veglën Matlab: Metoda Otsu, Mesatarja e lëvizjes, kufiri multivariabëlsh, Segmentimi sipas rajoneve, Algoritmi i ujëndarësit, Përdorimi i lëvizjeve në segmentim.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Testi përfundimtar	Testi i dytë në laborator

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes

- Në përgjithësi prezantimet e ligjëratave do të bëhen përmes MS PowerPoint, tabelës, përdorimit të materialeve, programeve kompjuterike dhe ushtrimeve numerike.
- Po ashtu, nga mësimdhënësit do të sigurohen edhe materiale tjera shitesë (punime shkencore, publikime, buletinet nacionale, si dhe zbulimet dhe hulumtimet e fundit).
- Në mungesë të mundësisë që puna praktike të organizohet çdo javë, në bashkëpunim me menaxhmentin e universitetit, ky aktivitet do të organizohet në ditë të caktuara në: organizata, kompani, njësitë prodhuese-përpunuese, etj.
- Gjatë çdo seancë do të organizohet qasja e bashkëbisedimit dhe bashkëparticipimit me studentë!
- Nga studentët kërkohet që të jenë të rregullt në ligjërata dhe ushtrime!
- Do të vlerësohet kontributi i studentëve kur ata bashkëpunojnë dhe participojnë në ligjëratat dhe ushtrimet e lëndës!
- Ardhja e studentëve me kohë në ligjërata dhe ushtrime është e obligueshme!